

JOHAN PETTER BORGGREN

Följande artikel, signerad Bask, fanns införd i NSD torsdagen den 23 november 1944

Johan Petter och Johanna Borggren

Arbetaren Johan Petter Borggren i Harads har hunnit pröva på mycket i sina dar. Som liten pojke vallade han kor i storskogen och sedan dess har han varit skogshuggare för 2 kronor om dagen och tjänat dräng för 100 kronor om året och "slettet". Under en an-

ställning som dräng skickade husbonden ut honom på banarbete på sommaren men förbehöll sig förtjänsten för egen del. Hans husbonde tjänade på det sättet cirka 100 kronor i månaden, medan herr Borggren själv fick nöja sig med den hundralapp han hade i årslön.

I en trevlig röd stuga uppe på söderslutningen mot älven bor förre skogsarbetaren J. P. Borggren och hans hustru Johanna. Allt är snyggt och nätt kring stugan i skogsbacken, och inuti håller fru Borggren pyntat och fint. Vid fönstren, från vilka man har utsikt långt bort över älven, frodas krukväxterna, bland dem en rikt blommande "Novemberljus". Det är så trivsamt i makarna Borggrens tjäll, att besökarna gärna dröjer sig kvar i kökssoffan litet längre än avsett.

Herr Borggren har just kommit från Boden, dit han på senaste tiden fått resa rätt ofta för att få en skada i handen omskött. För ett par veckor sedan råkade han få handen i kapklingen medan han höll på att kapa ved. Det blev en besvärlig historia med lasarettsvistelse och läkarbesök. Nu är han emellertid på bättringsvägen och hoppas snart få slippa ifrån den nödtvungna överksamheten. Ingen skall tro att han "lagt upp årorna" därför att han slutat med skogsarbetet och fyller de 75 den 24 mars. Därtill är han alldeles för rörlig av sig. Men ändå

har han i sina dagar hunnit med så mycket, att man inte skulle undra på, om han nu i gamla dagar ville ta igen sig.

– Jag är född i ett fattigt hem, säger herr Borggren. Ja, det behöver jag kanske inte tala om, då jag säger, att vi var elva syskon och att min far var arbetare. Men trots att mor uppfostrade sina elva barn tog hon ändå på gamla dar en fosterdotter, som växte upp hos henne.

Herr Borggren är född i Edefors socken. Då han fyllt nio år kom han i tjänst hos en lantbrukare i trakten, där han under tre somrar vallade kor. Det var på den tiden inte fråga om att valla kor på betesmarker i byn, utan korna släpptes ut i storskogen, där de måste vaktas, så att de inte betade av utängarna, som fanns litet varstans i skogen. Det var ett väldigt område djuren hade att röra sig på från det de släpptes ut vid sjutiden på morgonen till kvällen då de togs hem. Pojken måste ha väl reda på sig för att kunna hitta hem med kreaturen. Det värsta med anställningen var emellertid, att husmodern på gården var så snål, att hon inte unnade pojken mat. En brödkaka, en obetydlig smörklick, en sur mört och en kvartersflaska surmjölk var oftast det enda hon spenderade för hela dagen. Men inte nog med det. Då hon lade matsäck valde hon ut till hälften uppbränt bröd, som hon lagt undan vid brödbaket, och gav det åt pojken. Ofta nog hände det också, att det var fullt med mask i den salta mörten hon bjöd på. Det var inte mycket för en pojke att leva av en hel dag och oftast måste han göra en lov hem till mor, då han gick ut med kreaturen, för att få förstärkning av matsäcken.

– Mjolkfrågan började jag så småningom kunna klara själv, säger Borggren. Djuren blev tredje sommaren vana med mig, och då lärde jag mig mjölka ett par av dem, som var snällast, så de försåg mig sedan med frisk mjölk. Det tyckte jag att jag gjorde rätt för, då jag var ute och vallade hela dagen. En gång tyckte husmor nog att de där båda korna jag brukade mjölka hade sinat, men det brydde jag mig inte om. Jag brukade medan jag följde efter de betande djuren passera olika slättergång ute på myrängarna – ibland brukade de förresten bjuda mig på gröt – så jag sade husmor, att hon kunde ju höra med dem, om hon ville veta, hur jag skötte mitt jobb. Så där snål på maten var man lyckligtvis inte överallt. På en annan gård, där jag senare var anställd som slätterhjälp fick jag både riklig och bra mat.

Senare tog hr Borggren anställning som timmerhuggare åt en lantbrukare. Vintern 1902, då han var gift och hans första son kommit till världen, var han ute i timmerhuggning för en dagspenning av två kronor om dagen på egen kost. Det var inte mycket att leva av, trots att pengarna hade större värde än nu. Kusken förtjänade inte mycket han heller. Då han betalt sin huggare återstod honom som förtjänst en veckas lön. Då hade de varit ute i fem veckor.

– Jag minns ett år då jag och några kamrater for ut i skogen i trakten av Ligga nedanför Jokkmokk, säger hr Borggren. Det året var det djup snö och vedervärdigt kallt. Sedan vi kört i många mil kom vi så fram till skogsskiftet. Där fanns det varken stall eller koja, så då vi kom fram var det bara att göra upp eld och börja med att bygga stallet. Hästarna var ju varma då vi kom fram, så det var stor risk för att de skulle frysa sig fördärvade. Själva kunde vi ju värma oss vid brasan, så vi klarade oss nog. Då fick vi göra så att vi delade upp oss i två lag. Det ena laget motionerade hästarna medan det andra byggde stallet. Vi stälpte också ihop höskrindorna i lä framför brasan och så fick en av hästarna åt gången stå och värma upp sig medan han vilade. Först sedan hästarna var under tak fick vi tänka på att börja med kojans. Det var svårt den gången, men så var det också betydligt mer än 30 grader kallt. Då vi byggde kojans fick det ena laget karva undan snö och mossa, där kojans skulle stå, medan det andra högg virke till väggarna och tinade mossan för att ”mössja” då vi började bygga. Kojan byggdes med fyra väggar och dörr utan vindfång. I mitten timrades en eldpall, som fylldes med jord och över den ett hål i taket. Så var det bara att flytta in och bålet, som brunnit natt och dag ute på backen, kunde släckas. Då vi kom tillbaka efter jul hade vi både mjölk och potatis med oss, men för att inte allt skulle frysas till is satte vi upp det på lavarna, och så eldades det i kojans så gott som dygnet runt.

– Under den tid jag tjänte dräng, fortsätter Borggren, hade jag en gång anställning hos en mindre lantbrukare, som på sommaren lät mig fara på banarbete. Han förbehöll sig emellertid, att han skulle ha förtjänsten själv. Jag hade ju mina 100 kronor i årslön, så med den fick jag vara nöjd, menade han. Ung och dum som jag var, lämnade jag honom samvetsgrant för varje månad min arbetsförtjänst, och han behöll också allt till sista öret. Då jag lyfte min sista månadslön tyckte basen, ”Tjocka Kalle”, att jag väl åtminstone borde behålla den avlöningen för egen del. Men det gjorde jag ändå inte. Jag hade den månaden förtjänat 130 kronor, och jag räknade kanske med att jag skulle få någon krona med av förtjänsten. Men jag fick inte ett öre!

Det är minsann inte ofta ärligheten premieras.

– Men jag har klarat mig gott, trots allt, slutar hr Borggren. Sju barn har vi fostrat, min hustru och jag, och vi har aldrig behövt ta hjälp av någon.